

Opleiding tot militair jurist

door

DR. P.J.J. VAN DER KRUIT¹⁾

Inleiding

Het beroep van militair jurist is vrijwel zo oud als de krijg zelf. Cicero²⁾ en Grotius³⁾ hiielden zich reeds bezig met het recht tijdens gevechtshandelingen. Ook Nederland heeft een historie van militaire juristen. Bij de krijgsmacht bestaat een behoefte aan militaire juristen, dit is mede bepaald door artikel 82 van Protocol I⁴⁾, dat stelt dat er juridische adviseurs dienen te zijn. Het militaire juridisch taakveld richt zich met name op het ondersteunen van de commandant, maar ook op het ondersteunen van operationele planningen en training van militaire eenheden, almede de instandhouding, kortom op het gehele inzet- en gereedstellingsproces van de krijgsmacht.

In het begin van de jaren negentig is er een accentverschuiving te bemerken in de adviespraktijk van de militair jurist, analoog aan de veranderende taakstelling van de Nederlandse krijgsmacht. Ook zien we een verbreding van de aandachtsgebieden voor de militair jurist.

Aan het recht van internationale militaire samenwerking in breder verband en die deelgebieden van het internationale recht welke direct betrekking hebben op militair optreden in gewapend conflict en andere crisissituaties (oorlogsrecht, rechtsaspecten van *peace keeping* en *peace enforcement* operaties, rechtsaspecten van *rules of engagement* en dergelijke) werd in de statische verhoudingen van de koude oorlog relatief weinig aandacht besteed.

Ook de organisatie van de juridische functies binnen de krijgsmacht ondervond wijzigingen na de val van de Berlijnse muur.⁵⁾

De veranderde rol van de krijgsmacht, het veranderende militair recht en de wijzigingen in de functie van militair juridisch adviseur waren aanleiding om de opleiding tot militair jurist te herzien. De hernieuwde opleiding tot militair jurist wordt in dit artikel beschreven, nadat eerst enkele algemene zaken worden belicht zoals militair recht en opleidingen bij Defensie.

Militair recht

Een militair jurist heeft grondige kennis van het militair recht en kan dit ook toepassen. Militair recht bestrijkt de juridische grondslagen van militaire inzet, de bevoegdheden, de

¹⁾ Senior onderzoeker verbonden aan de Nederlandse Defensie Academie (NLDA). Dit artikel is op persoonlijke titel geschreven.

²⁾ Cicero, M. T., *Inter arma enim silent leges*, in: *Pro Tito Annio Milone ad iudicem oratio*, 52 BC.

³⁾ Groot, H., de, *De iure belli ac pacis*, 1625.

⁴⁾ Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949, betreffende de bescherming van slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Protocol I), Trb. 1978, 41.

⁵⁾ Eiting, R. M., Van HQ-AFCENT naar RHQ-AFNORTH in: *Militair Rechtelijk Tijdschrift* (themanummer), Jaargang XCII, aflevering 9, oktober 1999, p. 320. Zie verder dit themanummer over 50 jaar Militair Juridische dienst. Zie ook Kruit, P. J. J. van der, *De militair juridisch adviseur, een unieke en verantwoordelijke functie*, in: *Militair Spectator*, jaargang 174, nr. 10-2005, p. 422. Ter nuancering dient te worden opgemerkt dat officieren van de Militair Juridische Dienst tijdens het conflict in Korea van 1950-1954 reeds taken vervulden aldaar. Ook tijdens de Unifil missies in de zeventiger jaren deden militair juristen dienst ter plaatse, met name juristen van de Koninklijke Landmacht.

vigerende rechtsregimes en de interne verhoudingen. Militair recht omvat zowel nationaal als internationaal recht. Militair recht omvat dan ook aspecten van staatsrecht (gezag, taken, bevoegdheden), internationaal recht (o.a. *ius ad bellum*; *ius in bello*), (inter)nationaal strafrecht, met inbegrip van oorlogsstrafrecht (handhaving van de externe orde en discipline, inclusief bestraffing van disfunctioneel gedrag), militair tuchtrecht (handhaving van de interne orde en discipline) en bestuursrecht inclusief militair ambtenarenrecht.

Het militair recht is van toenemende betekenis als regulerings- en beleidsinstrument binnen de krijgsmacht. Dit is het gevolg van de sterk veranderde rol van de krijgsmacht in het laatste decennium waardoor verwacht wordt, dat de krijgsmacht in staat is om in een breed scala van operaties met sterk uiteenlopende doelstellingen op te treden, zowel in internationaal als in nationaal verband.

Het is vanzelfsprekend in een democratische rechtsstaat als Nederland, waarin alle overheidsoptreden gereguleerd wordt door rechtsregels, dat dit evenzeer geldt voor het optreden van de krijgsmacht. Het politieke en maatschappelijke draagvlak voor een gegeven militaire operatie of taakstelling en zelfs het aanzien van de krijgsmacht als geheel, worden mede bepaald door de mate waarin het optreden en het functioneren van de krijgsmacht gezien worden als in overeenstemming met nationale en internationale rechtsregels.⁶⁾

Opleidingen bij Defensie in het algemeen

Bij Defensie spreekt men over initiële opleidingen, bijscholingsopleidingen en omscholingsopleidingen.⁷⁾ Een militair wordt door de commandant van een operationeel commando na aanstelling in beginsel aangewezen voor het volgen van een initiële opleiding. Deze opleiding is ten minste gericht op het verkrijgen van de benodigde kennis en vaardigheid voor de eerste functie(s) waarvoor hij is bestemd. Juristen die bij de krijgsmacht binnenkomen om te worden opgeleid tot militair jurist, dienen een initiële opleiding te volgen.

Een militair kan, al dan niet op eigen aanvraag, door de commandant van een operationeel commando worden aangewezen voor het volgen van een omscholingsopleiding ter verkrijging van de benodigde kennis en vaardigheid voor de vervulling van functies binnen andere groepen van functies dan waarvoor hij tot dan toe was bestemd.

Dit geldt voor een officier⁸⁾ van welk krijgsmachtdeel dan ook die te kennen geeft dat hij een wetenschappelijke opleiding tot jurist wil volgen, ten einde als militair jurist zijn volgende functies te vervullen.

Een militair kan, al dan niet op eigen aanvraag, door het hoofd defensieonderdeel worden aangewezen voor het volgen van een bijscholingsopleiding om de benodigde kennis en vaardigheid te behouden voor de vervulling van zijn functie, dan wel te verkrijgen voor de vervulling van functies binnen de groepen van functies waarvoor hij is bestemd. Dit geldt ook voor officieren die militair jurist zijn, via bijscholing kunnen zij hun kennis op peil houden of zich verder ontwikkelen. Bijvoorbeeld de opleiding tot het brevet Militair Juridische Vorming (zie hieronder).

Opleiding tot jurist bij Defensie

Bij de Nederlandse universiteiten kan men een wetenschappelijke opleiding volgen tot jurist.

⁶⁾ Kruit, P.J.J. v. d. (red), Militair Recht, NLDA, Breda/Den Helder, 2007, p. 5.

⁷⁾ Respectievelijk artikel 13, 14 en 15 AMAR.

⁸⁾ Het is niet uitgesloten dat er ook andere militairen, bijvoorbeeld onderofficieren of manschappen de wens te kennen geven dat zij willen worden opgeleid tot militair jurist. Deze avenue wordt in dit artikel niet beschreven, omdat dit artikel zich wil focussen op de meest algemene manieren waarop men kan worden opgeleid tot militair jurist.

Bij de Universiteit van Amsterdam (UVA) bestaat het masterprogramma Militair Recht, dit is een traject binnen de master Publiekrecht, dat leidt tot een wettelijk erkend masterdiploma Publiekrecht en de titel *Master of Laws* (LLM).⁹⁾

Bij de krijgsmacht kan men worden opgeleid tot militair, waarbij de Nederlandse Defensie Academie (NLDA) de opleiding tot officier voor haar rekening neemt. Gezien de variëteit aan verschillende rechtsgebieden waarop de militair jurist dient te opereren is een opleiding in deze onontbeerlijk. Een directe opleiding tot militair jurist bestaat echter niet; hiervoor zal men twee opleidingen dienen te combineren.

Een militair kan jurist worden, terwijl een jurist kan worden opgeleid tot militair. In beide gevallen resulteert dit in een militair jurist. De toegang tot beide varianten van de opleiding tot militair jurist is dezelfde. Dit is voor de toekomstige militaire juristen de NLDA, respectievelijk in Breda of Den Helder. Voor zowel de officier die militair jurist wil worden als de jurist die militair jurist wil worden zijn dit de toegangspoorten tot een loopbaan binnen de Militair Juridische Dienst Krijgsmacht (MJDK).¹⁰⁾

Leeswijzer

Dit artikel beschrijft de wijze waarop binnen Defensie de opleiding tot militair jurist is vorm gegeven. Mede gezien het feit dat de opleiding tot militair jurist binnen Defensie vele vormen heeft gekend, vooral bepaald door het krijgsmachtdeel waarbij men diende, wordt de recente geschiedenis van de opleiding tot militair jurist bij Defensie niet beschreven. Alleen de huidige opleidingen en die voor de nabije toekomst worden uitgelicht.

Eerst worden de opleidingen bij Defensie in het algemeen beschreven. Deze zijn voornamelijk vastgelegd in het Algemeen militair ambtenarenreglement (AMAR)¹¹⁾ dat zijn oorsprong vindt in de Militaire Ambtenarenwet 1931 (MAW)¹²⁾. Vervolgens wordt de transformatie van jurist naar militair jurist beschreven, gevolgd door een uiteenzetting van het traject van militair naar militair jurist. Ook worden er nog enkele woorden gewijd aan de *éducation permanente* voor de militair jurist, waarna dit artikel wordt afgesloten met enkele concluderende opmerkingen en een blik naar de toekomst.

Eerste variant: van jurist naar militair jurist

Wie is afgestudeerd in Nederlands recht kan opteren voor een opleiding bij de NLDA, meer specifiek bij de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW). Deze verzorgt de wetenschappelijke opleidingen binnen de NLDA. Indien de in het Nederlandse recht afgestudeerde jurist aan alle voorwaarden voldoet wordt hij na aanstelling ingedeeld bij een van de operationele commando's, dit naar keuze van de kandidaat.

De commandant van het operationele commando wijst de kandidaat aan voor een initiële opleiding tot officier. Deze opleiding duurt twee jaar en is in verschillende fases opgedeeld. Voor de kandidaat is deze opleiding dus een postacademische opleiding. Deze wordt binnen Defensie de Postacademische Opleiding Militair Juridische Dienst Krijgsmacht (PAO- MJDK) genoemd.¹³⁾

⁹⁾ Zie hiervoor de studiegids van de UVA of de website www.studeren.uva.nl/ma-militair-recht (bezoekt najaar 2007).

¹⁰⁾ Zie Aanwijzing SG A/910, over de instelling van de Militair Juridische Dienst Krijgsmacht, 28 maart 2006, vindplaat is het intranet van Defensie.

¹¹⁾ Stb. 1982, 279.

¹²⁾ Stb. 1931, 519.

¹³⁾ Zie, ook voor andere gedeelten van dit artikel, de Richtinggevende Kaders met betrekking tot de Militair Juridische Dienst Krijgsmacht, met name Hoofdstuk 5, versie 15 maart 2007. Zie ook Aanwijzing SG A/910 van 28 maart 2006, supra noot 8.

Opkomst

Eerst zal de kandidaat een militaire opleiding volgen. Voor kandidaten van de Koninklijke Landmacht (KL) en Koninklijk Luchtmacht (KLu) zal dit in Breda zijn en bestaan uit de Algemeen Luitenant Opleiding 1 (ALO 1). Kandidaten krijgen de status van cadet, net als de andere aspirant-officieren die op dat moment opkomen. In Breda worden de militaire vaardigheden aangeleerd, die zij later in hun militaire carrière nodig kunnen hebben. Deze militaire opleiding duurt een half jaar. Opkomst voor deze kandidaten is aan het begin van het academische jaar van de NLDA, eind augustus begin september.

Kandidaten die hebben gekozen voor de Koninklijke Marine (KM), dienen op te komen in Den Helder, ook bij de aanvang van het nieuwe academische jaar. Deze kandidaten beginnen dan met hun maritiem- militaire opleiding en vorming die een halfjaar duurt tezamen met de andere adelborsten die op dat moment zijn opgekomen.

Bovenstaande heeft als voordeel dat de juristen die worden geschoold tot militair jurist dezelfde introductie, primaire opleiding en vorming krijgen als collegae adelborsten of cadetten van hun opkomstjaar. De vorming van het later zo belangrijke netwerk begint reeds bij de dag van opkomst en zet zich gedurende de volgende opleidingstijd voort.

Gemeenschappelijk Officiersopleiding

De tweede fase van de opleiding bestaat uit de Gemeenschappelijke Officiers Opleiding (GOO), deze duurt ook weer een half jaar. De GOO wordt zowel in Den Helder als in Breda verzorgd, maar omdat deze in fase verschoven zijn is er voor gekozen om de kandidaten die bij de KM in Den Helder zijn opgekomen en daar hun eerste halfjaar hebben doorgebracht de GOO te laten volgen in Breda. Dit is gedaan i.v.m. de opleidingsefficiëntie en heeft als voordelen dat alle kandidaten voor militair jurist nu bij elkaar in de collegebanken zitten en dat het netwerk van de kandidaten nog meer wordt uitgebreid en de 'paarse' gedachte van de huidige krijgsmacht wordt vorm gegeven.

Ter informatie, sedert de oprichting van de NLDA in 2005 zitten adelborsten en cadetten reeds bij elkaar in de collegebanken, met name in Breda.

In de GOO zitten de juristen die worden geschoold tot militair jurist dus tezamen in de collegebanken met adelborsten en cadetten die de complete, wetenschappelijke Bachelor opleiding volgen, die vier jaar duurt.

De Faculteit Militaire Wetenschappen kent vijf opleidingen op bachelorniveau, te weten Krijgswetenschappen (KW), Militaire Bedrijfswetenschappen (MBW), Militaire Systemen en Technologie (MST), Civiele Techniek, en Communicatie, Informatie en Commandosystemen (CICS). Binnen de GOO worden de inleidingen tot de eerste drie genoemde opleidingen verzorgd, de GOO bestaat uit 30 EC's¹⁴⁾ en duurt zes maanden.¹⁵⁾

De inleidingen van deze opleidingen binnen de GOO worden omsloten door de vakken Inleiding Operaties 1 aan het begin en Inleiding Operaties 2 aan het einde. Per slot van rekening draait het binnen de krijgsmacht om het voorbereiden en uitvoeren van militaire operaties.

Inleiding Krijgswetenschappen (IKW) handelt over kennis van de toestand in de wereld, de (politieke) ontwikkelingen die gaande zijn, de verhoudingen tussen staten etc. en is onontbeerlijk bij de voorbereiding en uitvoering van militaire operaties. In het kader van

¹⁴⁾ EC is de afkorting van European Credit Transfer System; dit is een Europees systeem om academische studies met elkaar te vergelijken. Vergelijkbaar met de oude term: studiepunten. 60 EC's is een vol studiejaar.

¹⁵⁾ Zie ook www.nlda.nl, bezocht najaar 2007.

het vak IKW wordt staatsinrichting, strategie, geschiedenis en internationale betrekkingen behandeld. Omdat bij het uitvoeren van een militaire operatie de krijgsmacht gebonden is aan internationale regels, wordt er binnen dit vak ingegaan op grondslagen van het internationaal recht. Internationaal recht is dus een onderdeel van het vak Inleiding Krijgswetenschappen en wordt gedoceerd aan alle adelborsten en cadetten die de GOO volgen.

De krijgsmacht is een instrument van de politiek, maar ook een bedrijf, vandaar het vak Inleiding Bedrijfswetenschappen (IBW). Defensie produceert 'inzetbare eenheden' en 'daadwerkelijke inzet'. De productie moet, net als bij een civiel bedrijf, op een effectieve en efficiënte manier worden vormgegeven. Op personeel- en materieelgebied moeten korte- en lange termijn plannings worden gemaakt. Eenheden en operaties moeten op een adequate manier worden geleid. De eigen militaire aard van krijgsmacht brengt met zich mee dat bedrijfskundige- en leiderschapsconcepten niet zonder meer uit de civiele wereld kunnen worden overgenomen. In IBW wordt vanuit een militaire context aandacht gegeven aan de managementgebieden: externe afstemming (strategie en plannen), interne afstemming (besluitvorming en organiseren), aansturen gedrag (leidinggeven, straf- en tuchtrecht) en monitoren van gedrag (controleren en evalueren). Binnen IBW wordt dus een component nationaal recht behandeld.

Hedendaagse militaire operaties zijn ondenkbaar zonder allerlei technische hulpmiddelen, dit is de reden voor het vak Inleiding Militaire Systemen (IMS) binnen de GOO. Het scala aan technische systemen waarover een krijgsmacht kan beschikken is enorm groot. Om bij de voorbereiding van een militaire operatie te komen tot een juiste keuze van in te zetten technische middelen en om de technische capaciteiten van een mogelijke tegenstander goed in te schatten, is niet alleen kennis nodig van de mogelijkheden, beperkingen en prestaties van de eigen technische systemen maar is ook kennis nodig van de technische systemen van mogelijke tegenstanders. Daarom worden bij IMS aan de hand van een abstract model voor een militair systeem allerlei concrete militaire systemen behandeld voor gebruik op het land, in de lucht, ter zee en in de ruimte. Dit alles wordt tot leven gebracht in de collegebanken. Elke student van de GOO leert hier bijvoorbeeld hoe lang een mijnenjager op zee kan blijven, en wordt op de hoogte gebracht van de capaciteiten van rups- en wielvoertuigen, en vliegende eenheden in het operatiegebied. Ook komen de academische vaardigheden binnen de GOO aan bod.

Adelborsten en cadetten, inclusief de juristen die worden geschoold tot militair jurist krijgen dus inzicht in krijgswetenschappen, militaire bedrijfswetenschappen en inzicht in de technische systemen van de gehele krijgsmacht, ook in de relevante parameters van deze systemen.

Vervolgopleiding

De jurist die wordt geschoold tot militair jurist heeft na het eerste halfjaar van militair opleiding en vorming in respectievelijk Den Helder en Breda en de Gemeenschappelijke Officiersopleiding in Breda van ook een halfjaar, nog een jaar om verder te worden geschoold tot militair jurist. Dit resterende jaar wordt als volgt ingevuld. De kandidaten krijgen nu een vervolgopleiding die op maat voor hen wordt geschreven. Dit jaar is verdeeld in stages bij de diverse krijgsmachtdelen, het volgen van het vak Militair Leiderschap en Ethiek en het vak Militaire Operaties. Deze vakken worden gegeven bij de Faculteit Militaire Wetenschappen (FMW) van de NLDA. In totaal zijn dit 14 EC's. Vervolgens dienen de juristen in opleiding tot militair jurist ook de vakken van de Master Militair Recht bij de UVA te volgen. Dit zijn in totaal 30 EC's.

Het laatste jaar van de kandidaten bestaat dus uit een combinatie van stagelopen bij alle

krijgsmachtdelen en het vervolgen van hun theoretische opleiding in het militair recht. De opleiding in het laatste jaar vindt plaats onder leiding van hun mentor. Dit is de Universitair Hoofddocent (UHD) Militair Recht bij de Sectie Militair Recht van de FMW. Deze functionaris plant in overleg met de studenten hun laatste jaar.

Voor juristen die een opleiding tot militair jurist volgen bij de NLDA is dus gekozen voor een gedeelte gezamenlijke opleiding met reguliere adelborsten en cadetten en een gedeelte specifiek voor de individuele student. Dit heeft als voordeel dat de kandidaten hun militaire opleiding krijgen bij het krijgsmachtdeel waar zij voornamelijk zullen dienen. Daarnaast krijgen ze een 'parse' opleiding in militaire vakken, waarbij zij hun netwerk kunnen opbouwen in alle geledingen van de krijgsmacht, met verschillende opleidingsjaren. Vervolgens worden ze opgeleid in de theoretische kanten van het militair recht en doen zij ervaring op bij alle krijgsmachtdelen door middel van stages.

Dit bijzondere traject kost geen extra onderwijscapaciteit van de NLDA/FMW, terwijl er wel zeer goed opgeleide militaire juristen de krijgsmacht binnen stromen; zij zijn zowel militair opgeleid als juridisch en kennen de krijgsmacht, kortom ze zijn geëquipeerd voor hun eerste functie bij een operationeel commando, waarna zij in aanmerking kunnen komen voor hun eerste uitzending, alwaar ze hun commandant kunnen bijstaan als militair juridisch adviseur. Voor het bijhouden en uitbreiden van hun militair juridische kennis zijn zij aangewezen op de *éducation permanente*, die later in dit artikel beknopt wordt beschreven.

Tweede variant: van militair naar militair jurist

Voor de militairen, voornamelijk officieren, die op eigen initiatief of op uitnodiging van hun krijgsmachtdeel worden omgeschoold tot militair jurist geldt een ander traject. Deze categorie wordt bij voorkeur gerekruteerd uit officieren die een wetenschappelijke Bachelor opleiding tot officier hebben gevolgd. Deze opleiding duurt vier jaar en wordt afgesloten met een officieel wetenschappelijk Bachelordiploma.¹⁶⁾ Het in het bezit hebben van dit diploma betekent dat men sneller toegang heeft tot de hierboven reeds beschreven Master Militair Recht bij de UVA. Ook de Universiteit van Utrecht heeft een bacheloropleiding van de NLDA erkend als toegang tot een master op het gebied van internationaal recht.

De gekozen wetenschappelijke Bacheloropleiding, Krijgswetenschappen (KW), Militaire Bedrijfswetenschappen (MBW) of Militaire Systemen en Technologie (MST), is afhankelijk van de officiersfuncties waarvoor de kandidaat oorspronkelijk was bestemd en heeft invloed op het juridische vervolgtraject. Indien een kandidaat voor een omscholingopleiding, gedurende zijn Bacheloropleiding heeft gekozen om alle juridische vakken binnen de FMW te volgen, dan is de toegang tot een master op het gebied van rechtswetenschappen bij civiele universiteiten met een relatief kort schakeltraject te realiseren. Indien hij niet voor deze vakken heeft gekozen zal hij meer deficiënties moeten goed maken.

Binnen de GOO krijgen alle studenten zeven of acht juridische colleges, ongeveer 1 EC, op inleidingniveau. In de verdere Bacheloropleiding krijgt men, afhankelijk van de variant die men heeft gekozen, 7 EC's nationaal militair recht (MBW) of 6 EC's internationaal militair recht (KW). Indien men daarna kiest voor de Minor Militair Recht, overigens alleen toegankelijk voor studenten uit de variant KW, dan verkrijgt men vervolgens nog 26 EC's. Maximaal kan men binnen de wetenschappelijke Bacheloropleiding van vier jaar dus 34 EC's behalen met juridische vakken.

Mede afhankelijk van de behoefte aan militaire juristen, het enthousiasme en de inspan-

¹⁶⁾ De visitatie tot verkrijging van de officiële accreditatie van de wetenschappelijke Bacheloropleiding is gepland in het jaar 2008.

ninggeschiedenis van de kandidaat zal hij in eigen tijd zijn juridische opleiding dienen af te ronden of, met toestemming van zijn krijgsmachtsdeel dit gedeeltelijk binnen zijn diensttijd kunnen doen. Een combinatie van beide opties is ook mogelijk. Indien hij door zijn krijgsmachtsdeel wordt aangewezen om zijn juridische studie af te ronden dan wordt hij toegelaten tot de brevetopleiding Militair Juridische Vorming. Dit geldt voor alle officieren van alle krijgsmachtdelen. De Richtinggevende Kaders van de MJDK geven aan dat deze kandidaat zover gevorderd dient te zijn met zijn universitaire juridische opleiding dat hij nog slechts 90 EC's dient te behalen. Dit betekent dat men nog ongeveer twee jaar dient te studeren voordat de wetenschappelijke opleiding tot jurist succesvol kan worden afgesloten.

Indien een militair bij Defensie aangeeft dat hij binnen twee jaar kan afstuderen als jurist wordt hij in beschouwing genomen als kandidaat voor het volgen van de brevetopleiding Militair Juridische Vorming.

Indien de bevoegde autoriteit besluit dat een kandidaat wordt toegelaten tot de brevetopleiding Militair Juridische Vorming wordt deze militair in de gelegenheid gesteld om op een effectieve en efficiënte wijze zijn universitaire studie tot jurist af te ronden. De kandidaat kan dan worden vrijgesteld van alle diensten om zich zo volledig op zijn studie te kunnen richten. Verplicht deel van deze universitaire opleiding tot militair jurist zijn de vakken die deel uitmaken van de masteropleiding Militair Recht bij de UVA, die hierboven reeds is beschreven.

Na de opleiding van de militair tot militair jurist wordt betrokkene als officier bij een operationeel commando geplaatst als militair jurist. Dit is analoog met de hierboven beschreven situatie na de opleiding van jurist tot militair jurist.

Education Permanente

Militair juristen dienen hun kennis op zijn minst bij te houden, en daar waar nodig uit te breiden. Dit betekent dat gedurende de periode dat de militair jurist werkzaam is bij Defensie hij regelmatig zal dienen te worden bijgeschoold. Dit zijn opleidingen bestemd voor een volgende functie en het actueel houden van de kennis van de militair jurist. In dit artikel zullen we ons beperken tot de vervolgopleiding van de twee hierboven beschreven varianten tot de opleiding van militair jurist: de brevetopleiding Militair Juridische Vorming. Dit is een speciale loopbaanopleiding.

Deze brevetopleiding bestaat uit een theorie- en een praktijkgedeelte. Het theoriegedeelte bestaat uit de reeds behaalde onderdelen Nederlands recht en militair recht en uit het gedeelte militaire vorming, dat weer bestaat uit de cursus Middelbare Defensie Vorming (MDV) binnen de NLDA/IDL te Rijswijk. Deze cursus duurt dertien weken en is primair een loopbaanopleiding voor officieren van Defensie, om succesvol te kunnen functioneren in middelbare beleidsuitvoerende en beleidsvoorbereidende functies, die in toenemende mate krijgsmachtdeelovertijgend zijn, ter realisatie van de hoofdtaken van de defensieorganisatie.¹⁷⁾

Het praktijkgedeelte voor de brevetopleiding bestaat uit het vervullen van een militair juridische functie in de rang van majoor of luitenant-ter-zee der 1^e klasse.

Verder bestaan er voor de militair jurist nog vele opleidingen en cursussen, met name ook buiten Nederland, om zijn kennis en vaardigheden op peil te houden of om zich voor te bereiden op zijn volgende functie. Het valt buiten de scope van dit artikel om hier verder over uit te weiden, omdat het doel van dit artikel is om de eerste opleidingen tot militair jurist te beschrijven.

¹⁷⁾ Zie de website van de NLDA onder IDL, www.nlda.nl (bezoekt oktober 2007).

Concluderende opmerkingen

In de nabije toekomst bestaan er nog twee mogelijkheden om te worden opgeleid tot militair jurist. Ten eerste kan een universitair afgestudeerde jurist Nederlands recht in opleiding worden genomen voor het volgen van de PAO-MJDK bij de NLDA/FMW. Dit biedt vele voordelen en verstoort de onderwijsbelasting van de NLDA/FMW niet. Deze opleiding duurt twee jaar en leidt een jurist op tot een militair jurist.

Ten tweede kan een bij de NLDA/FMW opgeleid officier worden omgeschoold tot militair jurist. Indien hij minder dan twee jaar hoeft te studeren voor het verkrijgen van zijn meestertitel aan een civiele universiteit, dan kan hij worden vrijgesteld om dit diploma te verkrijgen. De opleiding van militair tot militair jurist duurt dus ook twee jaar.

Beide militaire juristen zijn na hun opleiding gelijkwaardig in hun kennis van het militaire recht en beide zijn grondig opgeleid tot militair, officier en jurist. Voor hun verdere loopbaan bij de krijgsmacht bestaan er, qua vervolgopleiding in het militaire juridische taakveld geen verschillen meer.

Ter verkrijging van het brevet Militair Juridische Vorming dient de officier in beide varianten de MDV te volgen en een functie als militair jurist te vervullen in de rang van majoor of luitenant-ter-zee der 1e klasse. We kunnen constateren dat de opleiding tot militair jurist bij Defensie twee ingangen heeft, maar dat via de uitgang slecht één soort militair jurist uittreedt, die gereed is voor zijn eerste functie binnen een operationeel commando, waarna een uitzending kan plaats vinden als militair juridisch adviseur. Het vervolg van de loopbaan als militair jurist ziet er voor iedereen het zelfde uit.

In de toekomst kan Defensie blijven beschikken over goed opgeleide militaire juristen. Deze zijn opgeleid tot jurist, militair en officier; hooguit de opleidingsvolgorde is niet eensluidend.

De militair jurist kan, gebaseerd op zijn opleiding, ervaring en inzet nog beter zijn commandant, te velde of ter zee, juridisch bijstaan. Ook de uitvoering van zijn juridische werkzaamheden op andere plaatsen dient bij te dragen aan een goede uitvoering van de taken van de krijgsmacht, waar dan ook.
